

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Din parlament.

Sibiu, 31 Ianuarie n.

În dieta țării Marți s'a început discuția asupra bugetului statului pe anul curent. Și când se discută bugetul în parlamentul unei țări constituționale, se discută întreaga situație politică și economică a țării, se discută capacitatea și activitatea guvernului în sarcinată cu ocârmuirea statului.

De aceea, în trecut, discuțiile asupra bugetului erau foarte vehemente în parlamentul ungar. De un sir de ani sunt însă foarte sarbede, lipsite de orice farmec și interesare. Se vede, că cei-ce vorbesc la obiect își fac numai datoria, nimic mai mult.

Și ce ar și pute face mai mult? Că bugetul devine din an în an tot mai îngreunător pentru cetățeni o ved toți, — și în parte o și simțesc toți, — dar' nu cutază nimeni să-și ridice glasul și să protesteze, pentru-că li-se pune imediat pumnul patriotic în gură și li-se spune, că *trebuie* să se întempe așa, pentru-că așa cere consolidarea națională, întărirea elementului național, unificarea statului național magiar.

Și când aude așa ceva un Magiar (fie chiar și de curând botezat, sau încă nebotezat), nu pôte de cât să voteze tot ce i-se cere, pentru-că și de altcum nu din a sa pungă se plătesc, ci din nefericire din punga celor-ce l'au trimis, ca în parlament să le apere interesele.

De data acesta se pare însă că se va face o mică abatere de la trecutul apropiat. Discuția asupra bugetului promite a deveni de nou vehementă. Nu dóră pentru-că fiul tătâne-so, *Kossuth Ferencz*, a ținut în ziua primă se „sărobescă” politica guvernului pusă pe bazele învoelii de la 1867, și se reclame cu energie *matematică* independența țării, în tótă privința; și nici pentru-că oratorul principal al partidului poporal, *Buzáth Ferencz*, a crezut de bine să declare în fața parlamentului, că partidul seu nu are nici

în clin nici în mână cu naționalitățile nemagiare din țără, și că *protestează* chiar în contra presupunerii că poporalii ar avé legături politice cu ele, — firește, acum, după ce cu ajutorul naționalistilor slovaci au intrat întăriți în parlament, — ci pentru aceea, pentru-că cu ocaziunea discutării deslănțuite asupra bugetului se va discuta pe larg și *chestia națională* în dieta magiară.

Inceputul s'a făcut în ședința de Mercuri, când deputatul sas *Lindner* a riscat niște declarațiuni cari au scos din cumpăt pe compatrioții nostri.

Deputatul Sibiului, profesorul *Gustav Lindner* a rostit o vorbire destul de *naționalistă*, dovadă întreruperile cele multe de cari a fost învrednicit din partea patrioților, pururea la pază, ca țeara să nu ajungă în primejdie.

A fost vifor mare Mercuri în dietă. Nu erau obicinuiți patrioții nostri să audă în parlament astfel de ton și astfel de adevăruri, pentru-că de multă vreme, de când nu mai sunt deputați români în dietă, nu li-s'a spus Magiarilor adevărul pe care l-a spus de astă-dată *Lindner*, anume, că naționalitățile nu vor pute tolera *supremația magiară*.

Dar' și-a aprins pae 'n cap cu declarația acesta deputatul *Lindner*, pe care deputatul *Pichler Győző* îi trimitea mereu în Posen să învețe politică, ear' alții îl trimiteau — cu întregul seu neam, — acolo de unde au venit Sașii.

N'are a face! Patrioți de calibrul lui *Pichler* pot să strige cât le place că se iasă Sașii din țără și să iasă toți aceia cari nemagiarilor fiind nu vreau să se facă Unguri, — pentru-că noi tot nu vom pleca de la vatra noastră, dar' nici Unguri nu ne vom face.

Deputatul *Lindner*, cu cei de un principiu cu el, vor continua deci să-și apere punctul lor de vedere, corect și național, *Pichler* și cei de o pănură cu el vor continua să facă sgomot și să insulte, — amăsurat educațiunei primite, — și lumea totuși nu se va opri

în loc, ci-și va face cursul ei, ear' lucrurile vor eși acolo unde trebuie să iasă; unde le duce principiul — *dreptății*.

Un lucru însă nu-l înțelegem. Întrăga dietă magiară s'a revoltat când deputatul *Lindner* a cerut, ca legea de naționalități să fie executată, aceeași dietă, care acum de curând a declarat că nu vrea să modifice sau să cas-seze legea!

Cum se potrivește lucrul acesta? Pôte-că oratorii cari vor urma la rënd dintră patrioți ni-l vor esplica, pentru că într'adevăr are lipsă de esplicare.

Din România.

Centenariul lui Heliade-Rădulescu.

În 13 Ianuarie v. s'au împlinit o sută de ani de la nașterea marelui patriot român *Ioan Heliade-Rădulescu*, părintele literaturii române. Din acest incident Academia română din București a ținut Duminecă la orele 2 p. m. o ședință festivă, consacrată memoriei acestui mare bărbat al României.

La ședință au luat parte un număr însemnat de academicieni, mai multe dame din lumea elegantă bucuresteană și alți ascultători. Ședința a fost presădată de domnul *P. S. Aurelian*, ministru de interne al României.

După deschiderea ședinței, dl *Iacob Negruzti* oferă Academiei niște manuscrite ale lui *Heliade-Rădulescu*, cuprinzând o corespondență a lui *Const. Negruzti*, tatăl donatorului, avută cu *Heliade-Rădulescu* și publicată la anul 1858 în „Curierul de ambe secse”. Se primesc cu aplauze.

Urmeză vorbirea academicianului *Hajdău*, despre viața lui *Heliade-Rădulescu*. Bătrânul și învătăul *Hajdău* spune în vorbirea sa, că *Heliade-Rădulescu* a făcut inceputul culturii române, culturii naționale, și că el a făcut prima gramatică românească, în unire cu frații *Golesci* și *Văcăresci*. Nu este deci esact că inceputul culturii s'ar fi făcut în Muntenia venind din Transilvania; ci din contra, în Muntenia era cel mai puternic curent de românism și de cultură națională. Conferențiarul aduce elogiul memoriei lui *Heliade-Rădulescu*, care a purtat luptă grea pentru purificarea limbei românești de slavisme, și a fă

cut și politică, ear' în literatură a format rădăcina de la care au pornit numărósele vllăstare ivite în urma lui.

Domnul *Hajdău* și-a încheiat vorbirea dărind Academiei o cupă, din care a beut moșul seu la botezul tatălui seu, acesta la botezul conferențiarului, ear' *Heliade-Rădulescu* la botezul ficei d-lui *Hajdău*, a preacurând decedatei și mult regretatei *Iulia Hajdău*.

La orele 3 ședința a fost ridicată.

Presentarea bugetului. În ședința de Luni a camerei române domnul *D. A. Sturdza*, ministru interimar la finanțe, a depus pe birou bugetul general al statului, pe anul 1902—1903.

Venitele sunt preliminate în suma de 218,500.000 de franci, ear' cheltuelile în suma de 215,975.492 de franci. Domnul ministru de finanțe a făcut în esposeul seu o introducere, arătând care a fost și este situația finanțelor țării românești de zece ani încóce. Arată, că după opt ani de escedente bugetare România a avut doi ani de deficite, cari au covârșit în sumă escedentele celor opt ani anteriori.

Sarcina partidului liberal este să îndrepteze finanțele țării.

Programul practic al guvernului liberal a fost de 20 milioane economii. Ficsarea veniturilor țării la 218 milioane. Menținerea echilibrului bugetar în limitele cifrei de mai sus, pe mai mulți ani. Aceste puncte au fost puse în esecutare la primul buget (cel în curs), ba chiar economiile au fost împinse până la 25 milioane (aplaude).

A avut mult de luptat guvernul actual contra relei voințe a unora și altora, și mai ales contra uneltirilor opoziției, care căuta să ațite spiritele celor atinși întru câțva de economiile făcute.

Espune apoi că din încassările de până acum ale bugetului în curs, reese că acesta merge în spre sporiu, ear' nu înspre deficit, și va da vr'o 4 și jumătate milioane escedent.

Situația generală atât în țară cât și în străinătate a finanțelor statului român s'a îmbunătățit în mod simțitoriu, în cât se pôte spera pentru viitoriu și la mai mult.

— „Pentru viitoriu trebuie să asigurăm cele de până aci obținute și să ameliorăm continuu finanțele, — a zis dl *Sturdza*. — Să nu

FOIȘORĂ

In vagon.

Ajunsesem la gară tocmai când era aprópe să plece trenul; mă urcau în vagon; ușa se închise repeđit, pe când fluierul mașinei suieră ascuțit...

Plecasem.

Lucru ciudat, compartimentul nostru nu era întesat; n'am avut nevoie să mă ostenez așa de mult, ca să-mi găsesc loc.

Eram al șaselea pachet viu în vagon.

Intr'un colț era un oficer, în altul un domn. În fața mea o femeie de vre-o treizeci de ani, îmbrăcată curat de-și foarte modest; lângă ea, cea mai frumoasă fată ce am văđut vro-dată.

Avea un păr blond, sburlit pe sub o pălărie mare de pae; avea gura așa mică, că abia 'mi aduc aminte că avea. Urechile îi erau mici și subțiri; nasul își bătea joc de neschimbătele regule ale frumșetei antice.

Din când în când se uita pe ușa din spre mașină și atunci ochiul ei părea că se perde în spațiurile infinite ce se desfășurau în fața ei.

Și trenul mergea în gónă mare; ple-

case ceva cam târziu și mecanicul se silea să câștige timpul perdut.

*

Ne duceam mai iute de cât vântul; par'că eram tiriți într'o gónă amețitoare.

Când trenul mergea mai tare, vecina mea simțea nu știu ce mândrie intimă. Currend se opri trenul.

— Cinci minute! Bufet! strigă un conductor.

Fetița se repeđi la feréstră și se uită.

— Nu-l ved! nu-l ved! zise ea femeii ce ședea lângă ea.

Apoi, de odată fața ei se lumină; ochii, cu reflecte de aur, se luminară de o bucurie nespūsă, și buzele-i se repeđiră pe două mâni întinse de afară și cari se puseră pe marginea ferestrei.

— Ah! tată! uite tata! exclamă fata cu bucuria exuberantă și naivă a celor șase ani ai săi.

Căci pôte că ea nu văđuse șase primăveri.

Cu privirea ei, în același timp duióșă și adencă, contempla, admira pe stăpânul mânilor mari și părăse; acesta părea fericit și recunoscător că e iubit de copila acesta.

Și cel care venise era mecanicul; venise să dea bună ziua fetei și nevastei sale,

cari ședeau una lângă alta, în fața mea. Omul era scurt și gros, plin de pulbere și de funingine, cu hainele înegrite de fumul de la mașină, ca uniforma soldatului înegrită de fumul bătaliei. El avea în același timp aerul bun și hotărît, și se uita cu o înduioșare amestecată cu un fel de respect la fetița blondă și trandafir care era făcută de el și părea superioară lui.

— Mergem iute! zise femeia.

— Trebuie să câștig timpul perdut, respunse bărbatul... Ți-a fost frică, Jeano?

— Nu, zise copila, pentru-că tu ne duci.

Și plecând, el le zise:

— La revedere, copii!

— La revedere, tată!

*

Încet încet trenul 'și-a luat ințela amețitoare. Eu m'am pus pe gândit.

O femeie, foarte de spirit, a spus odată despre un om, care se credea și el de spirit: „N'are idei multe; dar' când are una, nu o lasă; ómenii sêraci de spirit sunt ca cei sêraci de parale: țin la puținii bani pe cari 'i au”. Sigur că sunt unul din acești sêraci de spirit, căci mă țin de ideile mele cu o energie, sau de voiți, cu o încăpăținare pôte cam próstă. Și întră altele am și cultul copiilor.

Deci m'am apucat să examinez copila cu curiositate. Căci, la vîia ei, copiii nu știu să se prefacă destul de bine, ca să nu putem face deosebire întră falsul și adevărul ce le agită creurul. Și fetița acesta era dragălașă la privit: veselă, chefóșă, rîdînd la tóte nimicurile, privind curióșă pe feréstră, purtându-se sever cu păpușa, — vorbea făcînd gălgăie.

Se simția examinată, spionată de mine și — cochetă mare — desfășura tóte seducțiile celor șase ani, când de odată domnul din celalalt colț strigă:

— Mergem repede de tot!... Nu se pôte să nu deraliăm.

— Oh! N'aveți témă! zise copila devenită serióșă, *tata* conduce trenul!

Oficerul cetia; se uita pe feréstră, apoi continua fără să facă vr'o reflecție.

Celalalt călător respunse:

— Adevêrat, e curată nebunie... Da, dómă, bărbatul d-vóstră e ori nebun... ori beat!

— Oh! domnule, bărbatul meu nu se îmbată nici-odată! L'ați văđut bine adinêuri. E adevêrat că trenul merge ca vântul, nu pricep...

Oficerul închisese cartea și se lungise pe canapea.

ne depărtăm de principiile ce ne-au condus până aci, ci se le menținem și se le dezvoltăm. Trebuie să menținem cifra veniturilor tot la 218 milioane ca și în budgetul de astăzi. Cu reducerile trebuie să mai continuăm, ca să putem avea escedente și mai mari. Așa s'au și făcut reduceri la diferite ministere, de două milioane opt sute de mii (aplaude)."

Din Deva.

Conferența preoțască.

— 26 Ianuarie n.

În 8/21 Ianuarie s'a ținut conferența preoțască a tractului *Deva*, despre care vin a face următorul raport:

Precis la 10 ore domnul protopresbiter tractual *George Romanul* prin o cuvântare potrivită și dărnă de obiectul pus la ordinea zilei, conform convocatoriului din 23 Nov. 1901 Nr. 708/901, deschide conferența și face cunoscut, că la ordinea zilei este Pastorală Excelenței Sale Inaltpreasfințitului nostru Domn Arhiepiscop și Metropolit din 20 Octombrie 1901 Nr. 10146 Pres. Domnul protopresbiter atrage atențiunea preoțimei asupra cuprinsului aceleia și în deosebi asupra simptomelor triste, observate de preadennul nostru Arhiepiscop la poporul nostru credincios, apoi sfătuiesc pe preoți în mod cu adevărat evangelic și apostolesc a'și espune negenați vederile lor proprii și i' invită pe baza experienței făcute în decursul păstoririi a da expresiune viuă părerilor lor individuale referitoare la motivele decadinței religioase-morale, cum și la aflarea mijloacelor necesare pentru sanarea morbului, de care este atacat mai întreg organismul poporului nostru. Recomandă a purcede la desbaterea afacerii obiectiv și a privi înalta pastorală de un bun augur pentru promovarea binelui obștesc al poporului nostru, pentru care Inaltpreasfinția Sa desvâltă de la primirea ocăruierei bisericeii zel și activitate în adevăr titanică.

Imediat după acesta, conferința constituindu-se și alege notariu pe preotul *Nicolae Tronca*, ear' membri de încredere se aklamă *George Popoviciu* și *George Guga*, cari vor avea a verifica procesul verbal al acestei conferențe.

3. După acesta se dă cetire în plenul conferenței pastoralei Excelenței Sale, carea a fost ascultată cu plăcere și cu totă reverința recerută; ear' după finirea cetirei, președintele, resumând încă odată cele espuse în vorbirea de deschidere, respective indigând direcțiunea de desbatere, invită membri conferenței, rënd pe rënd a se însinua la cuvânt, eventual, dacă ore-care ar fi pregătit, a pași cu un elaborat, care ar pute servi de substrat al desbaterilor, să se însinue și să-i dea cetire.

În urma acesteia membrul conferinței *George Guga* descopere conferinței, a fi elaborat o disertație acomodată împrejurărilor și basată pe principiile cuprinse în înalta pastorală; ear' membrul *Nicolae Șinca*, luând cuvântul, propune, ca înainte de a începe per-

tractarea meritorică, să se trimită Excelenței Sale Inaltpreasfințitului nostru Domn Arhiepiscop pe cale telegrafică o adresă de aderință.

Acastă propunere s'a primit unanim într-o aplauze generale și exclamări de „Să trăiască“, și cu redactarea acesteia s'a însărcinat însuși propunătorul, care compunând-o, la însărcinarea președintelui imediat a expedat-o Inalt Preasfinției Sale.

Urmază cetirea elaboratului anunțat, care a fost compus altmintrenea în termeni destul de precizi și lucrat cu mare diligență, cuprinzând citate din s. scriptură referitoare la chemarea preotului.

Din cuprinsul aceluia ca rezultat final a isvorit tractarea unui singur obiect și adică: deobligământul fie-cărui preot cu conștiință și conșciu de chemarea sa, de a ține cuvântări în toate duminicile și sărbătorile, în scop de a întări și ridica la poporul nostru simțul religios și moral.

După cetirea elaboratului, luat spre știință, președintele desfășură în termeni binepușcați, că din disertația rostită s'au auzit multe lucruri frumoase, arangiate bine, însă disertantul pe lângă idealul espus ar fi trebuit să fi pășit pe scenă cu lucruri mai reale, și să ne fi arătat motivele decadinței religioase și morale, și după aceea tacsativ să fi fost pusă conferința în posesiunea mijloacelor pentru delăturarea viciurilor și promovarea simțului religios și moral cu respect la împrejurările în cari trăiesc poporul nostru în genere și în special poporul din acest tract.

Lipsind deci înșirarea motivelor demoralizătoare și mijlocele de îndreptare, rōgă conferința, ca pe baza studiului înaltei pastorale, distribuite preoțimei destul de timpuriu, să le caute și pe acelea și să le comunice adunării de astăzi.

Luând cuvântul tinărul preot *Alimpiu Oprea*, într'un discurs ținut la înțeles opinieză, că mijlocul principal pentru propagarea simțului religios și moral este *susținerea școlilor noastre confesionale*, cari trebuie provăzute cu învățători bine calificați, ale căror salarii de altmintrelea modeste să nu figureze numai pe hârtie, ci să fie regulat plătite, căci numai în școle confesionale vom pute crește din generația cea tinără un popor căruia cu succes satisfăcător așteptărilor vom pute propovedui cuvântul binefăcător evangelic, ca la timpul său acela să aducă rōdele așteptate, prin a căror hrană vom ofeți și înainta religiozitatea și moralitatea în poporul nostru; opinieză mai încolo, că preotul și numai preotul să catehizeze în școlile noastre, și că el în calitate de director școlar amăsurat normelor noastre bisericesci-școlare să poarte o controlă severă și dreaptă față de învățător, să iee des parte la prelegeri și să nu figureze numai cu numele ca director; apoi preotul să conducă la toate ocaziunile posibile tinerimea adultă. Pentru-ca să se atragă poporul a cerceta biserica, se recere, ca preotul să fie onest și ca atare, dacă n'are în comună relațiuni confidențiale cu poporeni, să se năsuiească a intra în ast-

fel de relațiuni, făcându-se naș, cumătru etc.; opinieză în fine, ca poporul în cât numai se pōte să fie ferit de influințe străine, de cari cu greu ne vom pute emancipa deodată.

Pe lângă mijlocele susținse în decursul desbaterilor a eșit la ivelă ca mijloc pentru întărirea religiozității, întrunirea tinerimei școlare și adulte în toate duminicile și sărbătorile în școală, cu care ocaziune să se esplice cuprinsul evangheliei și alte afaceri de folos comun. S'a mai relevat, că în scopul susținut e de neapărată trebuință înființarea de coruri bisericesci, în fruntea cărora să stee preotul și învățătorul.

Participând cu opiniunile binevoitoare mai toți preoții cu privire la aflarea cauzelor decadinței morale și a mijloacelor de îndreptare, președintele, spre a se pute susține școlile confesionale e de firma părere, că până când nuși va crește fiecare comună bisericească din sinul ei învățători, până atunci nu putem avea învățători stabili. Pentru căștigarea astorfel de învățători preoții sunt datori a stărui într'acolo, ca părinții cari au copii talentați, să-i deie la școală în orașe și la timpul său să-i pregătescă pentru cariera învățătorescă.

Finindu-se și încheindu-se desbaterea, președintele, resumând diferitele opinii, enunță și enumără mai întâiu cauzele decadinței morale și apoi mijlocele pentru întărirea religiozității în următoarele:

I. Cauzele decadinței.

1. Spiritul timpului, care în împrejurările de față împinge poporul la lăcomie în îmbrăcăminte și necumplet în mâncare și beutură. Rēul s'ar pute delătura, dacă preotul la totă ocaziunea l' combate și dacă învață poporul a fi cruțător și a desvolta mai tare industria de casă.

2. Nerespectarea duminicelor și sărbătorilor și necercetarea bisericeii de către creștini. Acest rēu se pōte stēpi, dacă preotul cu căsenii sei cercetază regulat biserica și dacă în duminici și sărbători se ține și vecernia; apoi prin intervenția politică, pentru-ca cărmicele în decursul serviciului divin să fie închise.

3. Concubințele. Aceste se pot stēpi prin cuvântări dese și desfințarea lor pe cale politică.

4. Indiferentismul poporului către biserică și școală. Spre delăturarea lui sunt a se înființa fonduri, la cari preotul să fie cel dintăiu contribuitor, și reuniuni de femei pentru înfrumșetarea bisericeii, în fruntea cărora să stee preotesele.

5. Lipsa de lumină și cultură. Acestea se pot câștiga numai în școală.

II. Mijlocele pentru întărirea simțului religios și moral.

1. Susținerea școlilor confesionale. 2. Catechizarea regulată și cu tinerimea adultă. 3. Înființarea de coruri bisericesci, biblioteci populare și reuniuni de tineri. 4. Reuniuni de femei pentru înfrumșetarea bisericeii. 5. Ridicarea cuvântului lui Dumnezeu la toate ocaziunile. 6. Înființarea de reuniuni de temperanță. 7. Prelegeri populare pentru luminarea poporului.

Conferența s'a finit la 1½ ore p. m.

Cu această ocaziune constat cu plăcere, că la această adunare s'au prezentat 24 preoți participând ca benevol și harnicul preot *Constantin Dăncilă*, din Mănerău, tractul Hunedorei; absenți au fost 7. Toți preoții s'au prezentat în reverență.

După conferință au fost invitați: la prânz la ospitala masă a Domnului protopresbiter o parte însemnată dintr-o preoți.

A tostat șeful tractului în sănătatea Excelenței Sale Inaltpreasfințitului nostru Arhiepiscop, apoi s'a tostat în sănătatea demnului protopresbiter tractual și în sănătatea soției sale etc.

Deie bunul Dumnezeu, ca conferințele preoțesci să aducă rōde pentru cultivarea simțului religios și moral la poporul nostru. De dorit ar fi însă, ca despre conferințele preoțesti să se publice rapōrte în „*Tel. Rom.*“ din toate protopresbiteratele, pentru-ca să ne cunoșcem și controlăm reciproc părerile, — ceea ce s'ar pute face mai sigur astfel, dacă în fie-care tract ar fi designat unul în mod obligatoriu pentru facerea raportului. Propun deci ca în viitoriu așa se facem.

Un preot tinăr.

Revistă esternă

Intervenție de pace în războiul Burilor (?). În ședința de Marți a dietei engleze ministrul *Balfour* răspundând unei întrebări a declarat că guvernului nu i-a sosit ofert de pace din partea nimănui care să fie plenipotențiat a vorbi în numele Burilor. Sâmbăta trecută însă a sosit de la guvernul olandez un comunicat, care acum e în deliberare. A promis, că îndată ce va fi posibil, guvernul va comunica dietei copia comunicatului și a răspunsului dat la el.

În aceeași ședință ministrul *Chamberlain* a declarat, că pe oficerii buri de pe câmpul de războiu nimic nu-i împedecă a face lui *Kitchener* oferte de pace. Lui *Kitchener* i-s'au dat îndrumări, ca imediat să comunice guvernului eventualele oferte.

Tot în ședința de Marți guvernul a prezentat dietei un proiect de lege pentru votarea unui credit suplimentar de cinci milioane fonți sterlingi, în scopul acoperirii plusului de spese ale războiului.

Neutralitatea țărilor scandinave.

În dieta imperială svedică deputatul *Hedin* a făcut propunerea de cuprinsul, ca neutralitatea țărilor scandinave să fie decretată permanentă, după modelul neutralității Belgiei și Elveției. În această neutralitate ar fi să fie susceptă și Danemarca. Conform propunerii, guvernul va avea să notifice tuturor puterilor pe lângă cari Suedia și Norvegia au reprezentanți diplomatici, că țările scandinave sunt aplicate să-și susțină permanent neutralitatea observată de mult deja.

Împăratul Vilhelm — în Petersburg. Ziariul „*Grașdanin*“ din Petersburg publică următorul comunicat, de mare senzație: Despre călătoria președintelui republicii franceze, la care se contēză din anumite părți, nu se aude încă nimic. Cu atât mai mult se vorbește, că în a doua jumătate a lunii Iulie va sosi la Petersburg împăratul *Vilhelm*, să asiste la manevrele de mare ale escadrei de artilerie.

Acastă știre e cu atât mai de creșut, cu cât totă lumea știe că prințul *Mescerskij*, redactorul lui „*Grașdanin*“, e omul încreșut al țarului și chiar și despre „*Grașdanin*“ se zice că ar fi organul țarului.

Misiune sērbescă la Petersburg.

Se raportēză din Belgrad, că regele *Alexandru* va trimite în curēnd la Petersburg pe *Nicola Pașici* cu specială misiune pentru țarul, — sigur spre a contrabalansa acțiunea pretendentului de tron *Petru Karageorgievici*, care se află deja în Petersburg. Pașici, fostul conducător al radicalilor din Sērbia, se află în mare grație la curtea rusescă; acum petrece la rudeniile sale în Trieste, unde regele a trimis pe secretariul său *Petronievici*, pentru a-l îndupleca să primescă asupra-și misiunea.

De la sate.

Iubileul unui preot harnic.

Certege, 26 Ianuarie n.

În ziua arătării Domnului (Botezul) am fost în biserica greco-orientală română din *Certege*, unde după finirea serviciului divin vēdău un cinstit bătrân de vre-o 80 ani, pășind în mijlocul bisericeii și adresându-se către poporul adunat în număr mare, în cât abea încăpea în casa D-lui, și către păstorul său, cu lacrimi în ochi, cam cu următoarele cuvinte:

Părinții noștri și noi câțiva bătrâni, cari mai trăim, de la pierderea bisericeii și a păstorului prin unire, am luptat 62 ani, ca să ajungem să avem păstoriu din sinul nostru, și mulți au răposat din fiii bisericeii acesteia cu durerea, că acesta n'au putut-o ajunge. Azi sunt 25 ani de când pentru prima-dată a servit la acest sf. altariu păstoriu din sinul nostru, adică păstoriu nostru adevărat *Costantin Colhișel*, pe care l' așteptam cu bucurie după atâtea lupte și neajunsuri, de-și eram puțini, 75 familii, și biserica lipsită de toate, și fără școală; tutuși avēnd iubire atât păstoriu cât și noi către acesta casă, azi din stăruința păstorului nostru și purtare sa dărnă, numărăm 175 familii și biserica e înzestrată cu toate cele necesare, cari

— Vē povățuesc să faceți ca mine, zise el, după ce a cerut voe cu cel mai mare sânge rece să aprindă o țigară, de ședeți pe scaun, o să vē rupeți piciorole. Aduceți-vē aminte de accidentul de la Versailles.

Adevărat că mergeam cu o iuțelă spaimantătoare; ce avea de gând mecanicul?

— Mi-e frică! Încep să urlu călătorul, alb de spaimă.

Atunci oficerul mē luă la o parte.

— Iată numele și adresa mea, zise el încet; de veți scăpa, jurați-mi, că de mē prăpădesc, ori de voi fi rănit de mōrte, că aveți să dați aceste depeși generalului, al cărui nume îl veți ști, când veți rupe plicul.

Am jurat.

— Bine, zise oficerul; mulțămesc.

Femeia își luase copila în brațe, o acoperea cu lacrimi și mângăeri; dar' copila liniștită și zimbătoare, zicea:

— Nu mi-e frică; tata conduce trenul. Și dor' numai ea în tot compartimentul, numai ea în tot trenul avea încredere. În celelalte vagoane se audeau țipete de spaimă și de desperare. Cu toate că nu o lăsa mama ei, copila se ducea să se uite pe ferăstră și striga:

— Să nu vē fie frică; tata conduce trenul!

Cu toate acestea trenul încet, încet își domolia iuțela; iată-l cu mersul regulamentar, apoi cu mersul încet de tot și în sfēșit se opri pe loc.

Am ajuns la o stație.

Mecanicul a venit la ferăstră.

— Am mers foarte repede; dar' cu orice preț trebuie să ajungem la Reims înaintea Prusienilor, chiar de ne-am rupe gâtul în drum.

Și cu lacrimi în ochi se uita la copila sa.

— Mi-s'a spus, a adăogat el, că ducem depeși foarte importante.

— Dă-mi mână; ești un viteaz! strigă oficerul ridicându-se; depeșile sunt la mine.

— Atunci la drum! răspunde mecanicul.

Și cu dragoste și părere de rău se uita la copila lui, ca și cum și-ar fi luat rămas bun de la ea.

Dar' Jeanei nu'i era frică.

De altcum acuma nimănui din compartiment nu'i mai era frică. Știam că ne punem viața în pericol pentru patrie! Atâta ne era destul.

Trenul a plecat eară nebunesce.

Aceste se petreceau în Septembrie 1870, pe linia de Est.

împreună cu averea ei se urcă la 20 mii corone; și av m o școlă pomposă, care numai cinstite ne face. Nu pot deci, ca în această zi însemnată pentru noi și păstorul nostru, care azi numără 25 ani de când servește acestui sf. altariu, să nu-i zic în numele nostru al tuturor să trăiească la mulți ani, ca să poată conduce biserica și mai departe spre mărirea lui D-zeu și binele nostru. La această poporul a erupt în strigăte de „să trăiească la mulți ani“.

La acesta preotul *Constantin Cothișel* suprinș și impresionat mulțimesce în cuvinte plăcute, zicând că numai datorința impusă ca preot și-a îndeplinit-o, și asigură, că cât va pute servi acestui sf. altariu își va împlini cu plăcere datorința, însă așteptăm, ca și poporul să i iubescă legea și biserica și să urmeze părinților și moșilor, cari s-au luptat pe toate căile și cu toate neajunsurile pentru biserica lor, și ori-ce a venit asupra lor totdeauna au alergat la casa lui D-zeu, unde s-au mângăiat sufletul. Eșind preotul din biserică, apoi din nou i-a făcut ovațiuni, arătându-și iubirea și mulțumirea sa.

Eată cum știe poporul să i prețuiască păstorul adevărat și să arate alipirea și iubirea sa, care lucru m'a impresionat și m'a bucurat în adâncul sufletului.

Un călătoriu.

NOUTĂȚI

Treisprezece ani. . . . Eri, 30 Ianuarie st. n., s'au împlinit treisprezece ani de la tragica moarte a arhiducelui *Rudolf*, căruia s'orțea i destinase să poarte glorioasă coroană a Habsburgilor. Deșertăciunile lumesci au derimat însă calculii soții și moștenitorul tronului Austriei și al Ungariei în 30 Ianuarie 1889 și-a încheiat cariera vieții pămâtesci prin tragedia de la Mayerling (lângă Viena). — De atunci multe s'au schimbat! Dădă-i mamă, care în întreaga ei viață l-a jelit, a căzut victimă mâinei ucigașă a anarhismului; soție-sa *Stefania* acum e contesă *Lonyai*; fiică-sa e soție a unui prinț de a doua mână. . . . Numai înțeleptul și bunul său tată, *M. Sa Francisc Iosif I*, a rămas neclintit la postul datorinței, în butul nemăsuratelor cercări ale soției, dumnezeu s'ni-l țină încă mulți ani, ear' răposatului cliromom s'îi facă parte de odihnă și fericire vecinică.

Legalizarea documentelor pentru învățători. Prin o ordinațiune dată acum de curând ministrul de culte și instrucțiune publică a dispus, ca legalizarea documentelor de lipsă învățătorilor are să se facă din partea inspectorilor reg. de școle gratis.

Cum învață un fecior de împărat? Prințul *Iosto Iamanits*, fiul împăratului Japoniei și-a pus de gând să se facă ministru de lucrări publice. Pentru a pute însă ocupa acest post pe basă de calificățiune, nu numai pe basă că e fecior de împărat, a plecat în străinătate, să studieze. Și s'a dus chiar în America, în țera muncii serioase și intensive. Acolo și-a început studiile întrând ca simplu lucrător într-o fabrică de mașinării în Pensilvania. Un an de zile va sta acolo, ca să învețe meseria mecanice, și în acest timp va participa și la cursurile de seră ale lucrătorilor! După un an va începe apoi studiile tehnice, putând a se reîntoarce acasă numai după-ace și va fi câștigat diploma de ingineriu. Până atunci n'are să țină s'ămă că e fecior de împărat, și pentru-ca această s'îi succedă mai ușor, a rupt total cu modul său de trai de până acum, încuartirându-se la o familie de lucrători, s'ercă, și luând chiar și vîptul așa cum viptuesc lucrătorii.

Congresul bisericeii s'erbe. „Pester Lloyd“ dă știre că patriarhul *Brancovi* zilele trecute a cerut de la guvern să convoce congresul bisericeii s'erbe. Ministrul-president *Sell* i-a răspuns, că bucuos va face *M. Sale* propunere pentru convocarea congresului, presupunând că sunt basate prospecte, că lucrările congresului vor fi cu mai bun rezultat, de cât cele ale congresului din 1897.

Intru mărirea lui Dumnezeu evlavioșii creștini *Simon Presăcan* și soție-sa *Ilina Costinaș* din *Mogoș-Mămăligani* (tractul Lupșei), la îndemnul parohului *Vasilie David* au dăruit bisericeii noastre de acolo într'ăgă averea lor nemisicătoare, pe lângă condiția, că până vor fi în viață s'îi lase usufructul ei. Averea valorază peste 5000 corone.

Regele Alexandru și regina Vilhelmina. Din Beldrad se știe, că regina Olandei a trimis regelui S'erbiei ordul benemerenti civil, în gradul de mare cruce. — De! Ambii sunt tineri, și ambii nefericiți în căsătorie.

Cine 'ntălege?! În numărul d'io 15 Ianuarie st. v. „*Drapelul*“ raportând despre a șesa convenire socială din *Lugoș* serie următoarele: *Di Bredicanu* năsture la h rmoni, a interpretat cu atâta finețe și pricepere punctele din program, încât aplausele publicului nu s'au aședat pân-ce nu a cântat încă o piesă (o compoziție proprie) pe harmoniu acompaniându-se singur la pian. — Înțelegeți, m' rog? A cântat o piesă pe harmoniu și tot el s'a acompaniat la pian. Noi,ăștia nemusicali, z'u că nu înțelegem: cum se p'ote una ca asta.

Minciuni statistice. „*Magyar Nemzet*“ ocupându-se de rezultatul ultimei numărări a populațiunii scote în relief „faptul îmbucurătoriu“, că populația magiară în Ungaria proprie, deci dincoci de *Drava*, a ajuns la 51.4% (!!) din într'ăgă populațiunea țerii. Mai constatând că populația țerii s'a sporit cu mult peste 19 milioane, zice că „cea mai mare parte a sporului revine în favorul magiarimiei“. — Astea sunt minciuni statistice, pentru-că cele 51.4%, și partea cea mare a sporului ce „revine în favorul magiarimiei“, e numai pe hârtie.

Dar pentru biserică. Tinerul funcționar comercial *Nicolae Trăncă* fiul preotului nostru, a construit, ca autodidact, pe spesele Domniei Sale un policandru tare frumos, în valoare de 30 corone, și l'a dăruit pe s'ema sântei noastre biserice. Dumnezeu s'îi scrie acest dar în cartea dreptilor și s'îl învrednicească de tot binele ce s'îl dorește. *Bărcea mică* la 14 Ianuarie 1902. În numele bisericeii: *Kis Petru* episcop, *Kara Sigmund* membru în comitet.

Rugare. Nu de mult s'a înființat prin sucursul tinerului *Gavril Opiș* în comuna Biscaria un cor bisericesc, și pentru-ca tine rilor, feciorilor și fetelor, angajați la acela s'îl se procure mai multă atracțiune, avem trebuință de a ne aprovisiona cu piese corale. Spre scopul acesta apelez la domni conducători de coruri, cum și la compunătorii de piese corale, să binevoască a ne oterii, dacă nu gratuit, cel puțin cu un preț mai moderat piese compuse pe note pentru cor. La cas când am obținut acest favor, rog pe onorații domni să binevoască a se adresa subscrisului p. u. *Piski*, comuna Biscaria (*Dédacs*). Biscaria, 15 Ianuarie 1902. *Nicolau Șinca*, paroch gr. ort.

Prima femeie profesor-asistent. Corpul profesorilor de medicină de la universitatea din Budapesta a angajat pe d'șora *Dr. Lea Loránd* asistentă la catedra pentru b'olele de copii. D'șora *Loránd* e prima femeie în Ungaria, admisă la post de prof.-asistent.

Răspânditorii civilizațiunii! În 24 Ianuarie n. s'au făcut în *Săcele* alegerile de funcționari comunali, cu care ocaziune — din cauza volinciei protopretorului și parte și din cauza lipsei de solidaritate deplină într'ăgă României — aceștia abia au isbutit cu trei posturi: jude mic și doi jurați. Nici această neînsemnată isbândă nu a fost însă pe placul *Ciangă*ilor aduși de vânturi, și pentru a-și răbuna au recurs la mijloacele betyarești de pe pusele Ungariei. Vr'o cincisprezece *Ciangă*i au atacat s'era pe întunere: pe vr'o câțiva alegători români cari mergeau spre doi, și i-au luat la g'ona cu bolovani. Pe cei frunțași b'etrâni (*Nesgoie Popea* și *St. Stoia*) i-au ajuns și i-au bătut cu prăjine până i-au lăsat aproape morți. Bieții mosnegi au fost g'asiți sc'aldați în singe, fără simțiri. — Așa „răspândește civilizațiunea“ printre Români porodițele *ciangă*esci.

Donăzeci și opt milioane pe chirii de case. Un bogătan din *Mosova*, cu numele *Solodovnikov*, răposat nu de mult, a lăsat după el o avere de 30 milioane de ruble (1 rublă = 3 cor. 80 fileri). Din această zece milioane de ruble (28 milioane de corone) a testat orașului, cu condiția, ca să clădiască în *Mosova* case, în cari familii onorabile, dar s'erace, să capete eștin cuartire cinstite.

Teatru în Căbleșul-român. Ni-se știe, că în 19 Ianuarie st. v. (*Botezul Domnului*) învățătorul *George Lazar* din *Căbleșul-român* (tractul *Ungurașului*) a arangiat în favorul înființării unei biblioteci școlare o petrecere împreună cu producțiune teatrală, cercetată de f'orte num'eroși poporeni. Venitul curat 16 corone, care — considerând că petrecerea s'a dat așa zicând în familie, numai pentru poporeni de acolo, — ca început este destul de mulțumitoriu.

Doi Români degenerați. Viforul de zăpala din zilele trecute a luat jertfi două vieți omen-sci. Anume se știe din *Berghin*, că în 16 Ianuarie doi Români din *Gârbova* (comitatul *Alba-inferi'oră*) mergând s'era t'ardiu spre casă, pe ninsore, cel mai b'etrân dintre ei s'a oboșit așa de tare, că n'a mai putut merge de loc. Celalt s'a reîntors în sat s'îe o trăsura pe s'ema b'etrânului, dar' când a sosit cu trăsura la el, l'a aflat aproape mort; căciula de pe cap îi căduse și capul îi era acoperit de zăpadă. L'a pus în trăsura și a m'ânat înapoi în sat, dar' pe cale b'etrânul a murit. — A doua jertfă e un tiner Român, din *Henig*, pe care un p'eturar în 19 Ianuarie l'a aflat mort în hotarul satului. În șerpariul nenorocitului erau 200 corone, banii de călătorie pentru plănuita emigrare în America.

Teatru în Șura-mare. Tinerimea română din *Șura-mare* împreună cu corpul învățătoresc invită la producțiune teatrală împreună cu cântări și declamări, care se va ține poim'ână (20 Ianuarie st. v.) în edificiul școlii din *Șura-mare*, cu următorul program: „O seșet'ore la țară“, de *N. Iosif*. „Rugămintea din urmă“, de *G. Coșbuc*. „Sai române“, de *Cerne*. „De la sat“, de *Macovistean*. „Tărăncuța“, cântare. „Și s'atul și fudul“, de *T. Speranță*. După producțiune urm'ază dans. Se va juca și „*Calușierul*“. Inceputul la 7 ore. Intrarea: locul I. 80 bani, locul II. 60 bani (de persoană). Venitul e destinat pentru sporirea bibliotecii școlare.

Producțiune teatrală în Paloș. Tinerimea română gr.-or. din *Paloș* invită la producțiune teatrală-declamat'orică, ce se va ține Duminecă (20 Ianuarie st. v.) în edificiul nou al școlii române din *Paloș*. Inceputul la 7 ore. Prețul de intrare: 1 coronă, (loc I), 60 fileri (loc II) și 40 fileri (loc III). Venitul e destinat pentru înființarea unei biblioteci școlare. Ofertele și suprasolvirile se vor cuita pe cale ziaristică.

Știri m'ărute. Vineri (17 Febr. st. n.) congregația comitatului Sibiu va ține seșință generală estraordinară. La ordinea zilei vor fi 93 obiecte. — Subjudele regese *Dr. Alexandru Popp* de la judecăt'ora cercuală din *Dicio-Sămartin* e numit viceprocuror la procuratura reg. din *Dej*. — Economul *I. Magyar* și soție-sa, din *Boldva* (comitatul *Borsod*), au fost aflați în hotarul comunei uciși și mutilați oribil. Se crede că au fost uciși și jefuiți de niște țigani vagabunzi. Nenorociții fuseseră la t'erg și i-a ajuns năpasta, când mergeau spre casă. — Conform recensământului din anul trecut orașul *Londra* (cel mai mare oraș din Europa) are 4536.541 locuitori, dintre cari 135.377 sunt străini.

ECONOMIE.

Banca austro-ungară.

Adunarea generală a băncii austro-ungare e convocată pe 3 Februarie la Viena. De odată cu convocarea adunării generale s'a făcut și publicarea bilanțului acestui mare institut de bani, pe anul de gestiune 1901.

Din acest bilanț, întregit cu diferite rap'orte, estragem următoarele date:

În decursul anului trecut banca a pre-făcut 6 agenturi în filiale, și anume, 3 în Austria, 3 în Ungaria (*Murș-Oșorheiu*, *Nitra* și *Panciova*). În afară de cele două institut centrale din Viena și Budapesta, — banca a funcționat în anul trecut prin 44 filiale și 56 agenturi în Austria, apoi prin 32 filiale și 70 agenturi în Ungaria. Peste tot banca a avut la finea anului 206 esposituri.

Operațiunile financiare ale băncii în decursul anului trecut dau suma de 6,542.411.000 de corone, va s'î zică o sumă cu 449 milioane mai mare de cât cea din anul premergătoriu. La toate casele băncii, s'a primit în decursul anului trecut suma de 31.417.585.382 corone, și s'a plătit suma de 31.823.337.063 corone. Prin urmare, revirementul cassei face 63.240.922.445 corone; adică față de anul premergătoriu e cu 8.817 milioane de corone mai mare.

Banca posedă în aur, depusă în caselle centrale, suma de 1.448.070.188 corone.

Dividendele pentru anul trecut sunt proiectate în 68 corone 60 bani de acție.

Funcționari a avut banca austro-ungară la finea anului 888, — inclusive aspiranții, — dintre cari 423 sunt aplicați la centrala din Viena, 89 la centrala din Budapesta, ear' 376 la filiale. Banca are peste tot 356 servitori, 371 lucrători și 149 lucrăt'ore.

Contribuiri la „Casa națională“.

În scopul răscumpărării f'elicitărilor de Anul-nou au mai contribuit pentru „Casa națională“ ulterior și următorii dd.:

1. *Liviu Iancu*, Visăg Cor. 1—
2. *Sabina Opra* „ 1—
3. *Baltazar Muntean* adv. *Oravița* „ 2—
4. *Ilie Trăilă*, avocat „ 4—
5. *Teodor Ciorte*, *Cojoena* „ 1—
6. *Dr. L. Gyurkó*, avocat *Jibou* „ 5—
7. *Teofil Dragomir*, proprietariu *Lup'ia* „ 2—
8. *Daniil Napoian*, *Batiz-Vasvári* „ 2—
9. *Petru Călcunariu*, adv. *Orșova* „ 4—
10. *Romul Pop*, preot *Gârbova* „ 2—
11. *Beniamin Clocoșian*, *Tohanul-vechiu* „ 2—
12. *G. I. Nica*, comerciant *Brașov* „ 5—
13. *Dionisiu Făgărășan*, profesor *Brașov* „ 4—
14. *Petru Tisu*, adv., *Panciova* „ 3—
15. *Iancu Cerbu*, preot, „ 1—

In total Cor. 950.44

Sibiu, în 28 Ianuarie 1902.

Dr. C. Diaconovich

Din public.*)

Mulțamită publică.

Pentru clădirea bisericeii din *Murș-Uioara* au binevoit a dona: *Ión Petrișor*, paroch *Alțina* 2 cor.; *Ión Mândrean*, episcop *Oena-Sibiului* (colectă) 13 cor. 50 fil.; *Petru Șeulean*, paroch *Miheș* (colectă) 24 corone; *Vincențiu Orășan* 41 cor. 60 fil.; colectă de la credincioșii din *Agărbicio*. Oficiul parochial gr.-or. din *Mogoș-Mămăligani* (colectă) 3 cor. 4 fil.; *Romul Iacob*, paroch, *Gura-sada* (colectă) 8 cor. 10 fil.; *Ión Popița*, paroch *Comăna inf.* (colectă) 4 cor. 20 fil.; și *Nicolae Popoviciu*, paroch *Josani*, 2 cor. 40 fileri.

Primescă marimonioșii donatori și pe calea această căldur'osele noastre mulțamite.

De ore-ce însă credincioșii parochiei sus numite cu slabele lor puteri materiale încă nu sunt în stare a începe cu clădirea, prin această apelez la bunul simț creștinesc și românesc al On. public și l' rog a ne da mână de ajutor. S'î putem și noi aduce laudă Domnului în biserică și nu într-o casă privată, cum această de present se întemplă.

Murș-Uioara, la 24 Ianuarie st. n. 1902.

Andrieu Badiu

paroch.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primesce răspunderea.

Noul tarif de persoane

pe linia Vințul-de-jos—Turnul-roșu.

Pe linia Vințul-de-jos—Turnul-roșu la 1 Februarie n. întră în viață un nou tarif de persoane (cu prețuri ridicate). Linia într'ăgă e împărțită în trei zone ale circulațiunei învecinate și nouă ale circulațiunei îndepărtate. Prețurile de călătorie pentru trenuri de persoane și micste sunt compuse cum urm'ază:

	chilometri zona	cl. I.	cl. II.	cl. III.
		c. f.	c. f.	c. f.
1. Circul. învecin.	1— 8	I. 0.60	0.30	0.20
	9— 14	II. 0.80	0.44	0.30
	15— 20	III. 1.—	0.60	0.40
	21— 25	1. 1.50	0.90	0.60
2. Circul. lațune inde-părtată	26— 30	2.—	1.20	0.80
	31— 40	3.—	1.80	1.10
	41— 55	4. 4.50	2.70	1.70
	56— 70	5. 6.—	3.60	2.20
	71— 85	6. 7.50	4.50	2.80
	86—100	7. 9.—	5.40	3.30
	101—115	8. 10.50	6.30	3.90
	114—...	9. 12.—	7.20	4.40

Calculat de la Sibiu, stațiunile de pe linia această cad în zonele următoare:

a) circulațiune învecinată: *Turnișor*, *Șelimber*, *Mohu I*; *Veștem II*; *Tălmăciu*, *Cristian*, *Orlat III*;

b) circulațiune îndepărtată: *Cacova*, *Sebeșul-de-sus*, *Podul-Oltului I*; *Săcel*, *Săliște*, *Avrig*, *Boița*, *Turnul-roșu 2*; *Galeș*, *Stațiunea Turnul-roșu 3*; *Apoldul-mare*, *Apoldul-mic*, *Mercurea 4*; *Mercurea-Scăldătore*, *Cunța*, *Călnic 5*; *Sas-Sebeș* și *Vințul-de-jos 6*.

